

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 23/2004 vp

Hallituksen esitys laeiksi kuntien valtionosuuslain 30 §:n, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 18 ja 45 b §:n, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 6 päivänä lokakuuta 2004 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi kuntien valtionosuuslain 30 §:n, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 18 ja 45 b §:n, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta (HE 181/2004 vp).

Lakialoite

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä seuraavan aloitteen:

— LA 122/2004 vp — Anni Sinnemäki /vihr ym. Laki kuntien valtionosuuslain 30 §:n, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 18 ja 45 b §:n, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta, joka on lähetetty valiokuntaan 14.10.2004.

Lausunnot

Eduskunnan päätöksen mukaisesti sivistysvaliokunta ja sosiaali- ja terveysvaliokunta ovat antaneet asiasta lausunnot (SiVL 17/2004 vp, StVL 15/2004 vp), jotka on otettu tämän mietinnön liitteiksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Arto Sulonen, sisäasiainministeriö
- budjettineuvos Raija Koskinen, valtiovarainministeriö
- lainsäädäntöneuvos Matti Lahtinen, opetusministeriö
- lääkintöneuvos Jouko Isolauri ja hallitusneuvos Lauri Pelkonen, sosiaali- ja terveysministeriö
- sosiaali- ja terveystoimen päällikkö Tuula Taskula ja erityisasiantuntija Päivi Rajala, Suomen Kuntaliitto.

HALLITUKSEN ESITYS JA LAKIALOITE

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kuntien

valtionosuuslakia, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua la-

kia, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia sekä vapaasta sivistystyöstä annettua lakia.

Lakeihin ehdotetaan otettaviksi säännökset, joiden mukaan vuodesta 2005 toteutettavaksi tarkoitetun valtion ja kuntien välisen kustannusten jaon tarkistuksen edellyttämät valtionosuuksien lisäykset tehtäisiin jaksotetusti neljän vuoden aikana vuosina 2005—2008. Kustannusten jaon tarkistus olisi tämänhetkisen arvion mukaan kokonaisuudessaan noin 502 miljoonaa euroa. Vuosina 2005—2007 valtionosuuksia lisättäisiin tämän perusteella yhteensä noin 86 miljoonalla eurolla kunakin vuonna. Loppuosa tarkistuksesta lisättäisiin vuoden 2008 valtionosuuksiin.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa säädettyä valtion ja kuntien välistä kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon kustannustenjakoa siten, että valtion osuutta korotetaan tilastoluokituksissa tapahtuneiden muutosten vuoksi sekä kansallisen terveydenhuollon hankkeen ja sosiaalialan kehittämishankkeen tavoitteiden saavuttamiseksi 31,82 prosentista 32,99 prosenttiin. Tällöin vastaavasti kuntien osuus mainituista kustan-

nuksista alenee 68,18 prosentista 67,01 prosenttiin.

Esitys liittyy valtion vuoden 2005 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan vuoden 2005 alusta.

Lakialoite

Aloitteessa esitetään, että vuodesta 2005 toteutettavaksi tarkoitetun valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen edellyttämät valtionosuuksien lisäykset, 502 miljoonaa euroa, tehtäisiin jaksotetusti etupainotteisesti ja osittain lyhyemmässä ajassa verrattuna hallituksen esitykseen. Tarkistusrahat maksettaisiin jaksotetusti sosiaali- ja terveydenhuollon 370 miljoonan euron osalta vuosina 2005—2008 niin, että vuonna 2005 maksettaisiin 151 miljoonaa euroa ja vuosina 2006—2008 maksettaisiin kunakin vuonna 73 miljoonaa euroa. Opetus- ja kulttuuritoimen osalta 130 miljoonan euron tarkistusrahat jaettaisiin tasan vuosille 2005 ja 2006, min-
kä perusteella laskettaisiin myös yksikköhinnat näille vuosille.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että vuoden 2005 alusta toteutettavan valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen edellyttämät valtionosuuksien lisäykset tehtäisiin jaksotetusti neljän vuoden aikana vuosina 2005—2008. Kustannustenjaon tarkistus on tämänhetkisen arvion mukaan kokonaisuudessaan noin 502 miljoonaa euroa. Hallituksen esityksen mukaan vuosina 2005—2007 valtionosuuksia lisättäisiin tämän perusteella 86 miljoonalla eurolla kunakin vuonna. Loppuosa lisättäisiin vuoden 2008 valtionosuuksiin.

Kuntatalouden kehitykseen vaikuttavat monet tekijät. Valtion ja Suomen kuntaliiton yhteisen, vuosia 2004—2008 koskevan kehitysarvion mukaan maltillinenkin menokehitys pitää

kuntatalouden edelleen kireänä. Kuntien toimintamenojen arvioidaan kasvavan noin 4 prosenttia vuodesta 2004. Vuosina 2006—2008 toimintamenojen arvioidaan kasvavan keskimäärin vajalla 4 prosentilla vuodessa. Kuntatalouden rahoitustasapainon arvioidaan jäävän vielä vuonna 2005 alijäämäiseksi, mutta lähtevän parane-
maan sen jälkeen. Rahoitustasapainossa on vastaisuudessaakin huomattavia kuntakohtaisia, alueellisia ja kuntaryhmittäisiä eroja. Kehitysarvion perusteella kuntatalouden voidaan arvioida olevan heikoimmillaan tänä ja ensi vuonna.

Hallintovaliokunta on vuoden 2005 valtion talousarvioesityksen käsittelyn yhteydessä todennut, että kuntatalouden näkymät huomioon ottaen valiokunnan mielestä kuntien kannalta myönteistä kehitystä merkitsee, jos kustannus-

tenjaon tarkistukset voidaan tehdä etupainotteisemmin (HaVL 24/2004 vp — HE 151/2004 vp).

Edellä olevan johdosta ja ottaen huomioon, että kuntien tehtäväkenttään kohdistuu voimakkaita paineita erityisesti vuonna 2005 esimerkiksi kansallisen terveydenhuollon hankkeen ja sosiaalialan kehittämishankkeen toteuttamiseen liittyen, valiokunta ehdottaa tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun viitaten valtion ja kuntien kustannustenjaon tarkistukseen kuuluvia valtionosuuksien jaksotuseriä muutettavaksi etupainotteisemmaksi siten, että vuoden 2005 maksatusta korotetaan alkuperäiseen hallituksen esitykseen verrattuna 50 miljoonalla eurolla yhteensä 136 miljoonaan euroon. Muutos merkitsee sitä, että hallituksen esityksessä vuodelle 2008 jäävä loppuerä vastaavasti pienenee.

Kuntatalouteen yleisesti liittyen hallintovaliokunta toteaa, että valtionosuusjärjestelmän uudistaminen on tarpeen. Lisäksi valiokunta toteaa, että se on pyytänyt sisäasiainministeriöltä tammikuun 2005 loppuun mennessä selvityksen kuntien taloudellisista mahdollisuuksista huo-

lehtia asianmukaisesti tehtävistään ja velvoitteistaan (MINS 1/2004 vp).

Lakialoite

Koska valiokunta on päättänyt ehdottaa lakiehdotusten hyväksymistä edellä mainituin muutosehdotuksin, valiokunta ehdottaa, että lakialoitteeseen LA 122/2004 vp sisältyvät lakiehdotukset hylätään.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta ehdottaa,

että 1. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana,

että 2.—4. lakiehdotukset hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset) ja

että lakialoitteeseen LA 122/2004 vp sisältyvät lakiehdotukset hylätään.

Valiokunnan muutosehdotukset

2.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 18 ja 45 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (733/1992) 18 §:n 1 momentti ja 45 b §,
sellaisina kuin ne ovat, 18 §:n 1 momentti laissa 1224/2003 ja 45 b § laissa 1409/2001, seuraavasti:

18 §
(Kuten HE)

45 b §

*Valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon
tarkistus vuonna 2005*

Sen estämättä, mitä 18 §:n 3 momentissa säädetään, vuoden 2005 kustannustenjaon tarkistus

toteutetaan siten, että (*poist.*) valtionosuuksiin lisätään 100 miljoonaa euroa vuonna 2005 ja lisäksi 63 miljoonaa euroa sekä vuonna 2006 että vuonna 2007. Loppuosa kustannustenjaon tar-

kistuksen määrästä lisätään vuoden 2008 valtionosuuksiin.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

3.

Laki

opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annettuun lakiin (635/1998) uusi 23 b ja 24 a § seuraavasti:

23 b §

Opetustoimen yksikköhintojen laskeminen vuosina 2005—2007

(1 mom. kuten HE)

Vuoden 2003 valtakunnallisten kokonaiskustannusten perusteella oppilasta, opiskelijaa tai opetustuntia kohti eri koulutusmuodoille vuodelle 2005 laskettavia keskimääräisiä yksikköhintoja verrataan vuodelle 2004 vahvistettujen keskimääräisten yksikköhintojen perusteella vuodelle 2005 laskettaviin keskimääräisiin yksikköhintoihin. Tästä erotuksesta otetaan vuoden 2005 keskimääräisissä yksikköhinnoissa huomioon 27 prosenttia ja (*poist.*) 44 prosenttia vuonna 2006. Laskettaessa keskimääräisiä yksikköhintoja vuodelle 2007 vuoden 2005 valtakunnallisten kokonaiskustannusten perusteella näistä kustannuksista vähennetään tai niihin lisätään euromäärä, joka on 39 prosenttia edellä tarkoitettusta erotuksesta.

(3 mom. kuten HE)

4 luku

Kulttuuritoimen yksikköhinnat

24 a §

Kirjaston yksikköhintojen laskeminen vuosina 2005—2007

(1 mom. kuten HE)

Vuonna 2003 kirjastojen ylläpidosta aiheutuneiden valtakunnallisten kokonaiskustannusten perusteella vuodelle 2005 laskettavaa keskimääräistä yksikköhintaa verrataan vuodelle 2004 vahvistetun keskimääräisen yksikköhinnan perusteella vuodelle 2005 laskettavaan keskimääräiseen yksikköhintaan. Tästä erotuksesta otetaan vuoden 2005 keskimääräisessä yksikköhinnaissa huomioon 27 prosenttia ja (*poist.*) 44 prosenttia vuonna 2006. Laskettaessa keskimääräistä yksikköhintaa vuodelle 2007 vuoden 2005 valtakunnallisten kokonaiskustannusten perusteella näistä kustannuksista vähennetään tai niihin lisätään euromäärä, joka on 39 prosenttia edellä tarkoitettusta erotuksesta.

(3 mom. kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

4.

Laki

vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään vapaasta sivistystyöstä 21 päivänä elokuuta 1998 annettuun lakiin (632/1998) uusi 11 a § seuraavasti:

11 a §

Vapaan sivistystyön yksikköhintojen laskeminen vuosina 2005—2007

(1 mom. kuten HE)

Vuoden 2003 vapaan sivistystyön eri toimintojen kustannusten perusteella vuodelle 2005 laskettavia yksikköhintoja verrataan eri toimintoja varten vuodelle 2004 vahvistettujen yksikköhintojen perusteella vuodelle 2005 laskettaviin yksikköhintoihin. Tästä erotuksesta otetaan

vuoden 2005 yksikköhinnoissa huomioon 27 prosenttia ja (*poist.*) 44 prosenttia vuonna 2006. Laskettaessa yksikköhintoja vuodelle 2007 vuonna 2005 toteutuneiden kustannusten perusteella näistä kustannuksista vähennetään tai niihin lisätään euromäärä, joka on 39 prosenttia edellä tarkoitettusta erotuksesta.

(3 ja 4 mom. kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 2004

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Matti Väistö /kesk
vpj. Veijo Puhjo /vas
jäs. Sirpa Asko-Seljavaara /kok
Lasse Hautala /kesk
Rakel Hiltunen /sd
Esko Kurvinen /kok
Lauri Kähkönen /sd
Kari Kärkkäinen /kd

Rosa Meriläinen /vihr
Lauri Oinonen /kesk
Heli Paasio /sd
Satu Taiveaho /sd
Tapani Tölli /kesk
Ahti Vielma /kok
Tuula Väättäinen /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne.

VASTALAUSE 1

Perustelut

Kuntien talous oli alijäämäinen vuonna 2003 ensimmäisen kerran vuoden 1976 jälkeen. Valtion ja kuntien yhteisen arvion mukaan kuntatalous on alijäämäinen myös ensi vuonna, ja heikon kehityksen arvioidaan jatkuvan vuoteen 2007 asti. Vuoden 2005 budjetti on kunnille pettymys, koska todellisia lisäpanostuksia peruspalvelujen järjestämiseen ei ole juurikaan tulossa.

Hallituksen lakiesityksen HE 181/2004 vp mukaan kuntien ja valtion välisen kustannustenjaon tarkistuksen perusteella kunnille kuuluvien rahojen (502 miljoonaa euroa) maksu jaksotettaisiin neljälle vuodelle ja vielä takapainotteisesti. Hallituskin näyttää ymmärtävän, että velanmaksun takapainotteisuus vaikeuttaa entisestään kuntien tilannetta, koska se toi kesken valtiokuntakäsittelyn täydennysesityksen, jossa vuodelle 2008 suunnitellusta 244 miljoonan euron maksusta 50 miljoonaa euroa maksettaisiin aikaisemmin. Tästä huolimatta jaksotus jää edelleen voimakkaasti takapainotteiseksi. Viimeinen ja suurin maksuerä, lähes neljäkymmentä prosenttia koko summasta, sijoittuu edelleen seuraavalle vaalikaudelle ja seuraavan hallituksen vastuulle.

Vaikka valtionosuuksien muodossa kunnille tulee ensi vuonna jonkin verran lisärahoitusta, laajentuneet tehtävät aiheuttavat kunnille huomattavasti tätä enemmän lisäkustannuksia. Näin kuntien mahdollisuudet tuottaa palveluja tosiasiassa heikkenevät. Rahoituksen kasvu hupeenee palveluiden toteuttamiseen, kuten hoitotakuuseen. Hoitojonojen purkaminen tulee aiheuttamaan suuria vaikeuksia. Varoja tarvitaan myös niihin investointeihin, joilla tehostamistoimia ja oikeita kustannussäästöjä saataisiin aikaan — esimerkiksi tietotekniikan hyväksikäyttöön terveydenhuollossa.

Ainoana perusteena kustannustenjaon tarkistuserien jaksottamiselle mainitaan valtion tarkoitus vahvistaa valtion taloutta ja vähentää valtion velkaantuneisuutta. Valtion rahoitusvastuu

kevenee jaksotuksen ansiosta 366 miljoonaa euroa ensi vuonna, ja vastuu tästä siirtyy kunnille, joiden taloudellinen tilanne on jo ennestään heikko. Joka kolmas kunta joutuu nostamaan veroprosenttiaan ensi vuonna. Jotta kuntatalous olisi tasapainossa, pitäisi Suomen Kuntaliiton arvion mukaan verotulojen kasvaa 4 % vuodessa ja toimintamenojen jäädä alle 4 %:iin vuodessa. Tämän saavuttaminen vaatisi vakaata talouskasvua ja aiempien vuosien tapaisen menokasvun taittumista, mikä ei ole mm. hoitotakuun täytöntöönpanon vuoksi mahdollista. Suomen Kuntaliiton ja valiokunnassa kuultujen kuntien mukaan valtionosuuserät tulisi maksaa kokonaan vuonna 2005 voimassa olevan lain mukaan ja hallituksen lakiesitys hylätään.

Sosiaali- ja terveystoimen osalta kustannustenjaon tarkistus on aiemmin maksettu jaksotettuna kahdelle vuodelle. Tämä malli olisi sekä valtioneuvoston että kuntien talouden kannalta edelleen oikeudenmukaisempi vaihtoehto. Sen mukaisesti hallituksen tulisi maksaa 370 miljoonasta eurosta puolet (185 miljoonaa euroa) ensi vuonna ja loput vuonna 2006.

Voimassa oleva opetuslainsäädäntö korostaa oppilaiden oikeuksia. Uudet opetussuunnitelmat ja tuntijaot otetaan asteittain käyttöön ja tämä tulee lisäämään lähivuosina opetuksen kustannuksia. Opetustoimessa menot ovat lisääntyneet mm. erityisopetuksessa olevien oppilaiden määrän kasvaessa. Perusopetuksen sekä lukio- ja koulutuksen palkkausmenoihin ovat vaikuttaneet myös asteittain voimaan tullut opettajien eläkevakuutusmaksujen korotus. Eläkemaksujen osalta korotusvaikutukseksi arvioitiin perusopetuksen osalta noin 390 euroa/oppilas ja lukio- ja koulutuksen osalta noin 440 euroa/oppilas. Kustannustason 4 % nousu merkitsee jo laskennallisista menoista laskien lähes 200 miljoonan euron menolisäystä opetus- ja kulttuuritoimen menoihin. Opetustoimen osalta tulisi noudattaa voimassa olevaa lakia kustannustenjaosta ja kun-

tien opetustoimille kuuluvat rahat maksaa täysimääräisesti jo ensi vuonna.

Nykyisen kustannustenjaon tarkistusjärjestelmän muutos on esillä valtionosuusuudistuksen yhteydessä. Kustannustenjaon tarkistus on ollut ainoa oikeudenmukainen tapa ottaa huomioon palvelujen laadussa ja sisällössä tapahtuneet muutokset ja myös lakien säätämisvaiheessa tapahtuneet alimitoitettut kustannusarviot. Tämän vuoksi on välttämätöntä, että kustannustenjaon tarkistuksesta säädetään valtionosuusuudistuksen jälkeenkin pysyvällä lailla.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme

että valiokunnan mietintöön sisältyvät 3. lakiehdotus ja 4. lakiehdotus hylätään ja

että valiokunnan mietintöön sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (Vastalauseen muutosehdotukset).

Vastalauseen muutosehdotukset

1.

Laki

kuntien valtionosuuslain 30 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun kuntien valtionosuuslain (1147/1996) 30 §, sellaisena kuin se on laissa 1360/2001, seuraavasti:

30 §

Valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistus vuonna 2005

Sen estämättä, mitä 3 §:n 4 kohdassa ja 6 §:n 2 momentissa säädetään, vuoden 2005 kustannustenjaon tarkistus toteutetaan siten, että vuosien 2005 ja 2006 valtionosuuksiin lisätään tai niistä vähennetään kunakin vuonna osa kustannusten-

jaon tarkistuksen kokonaismäärästä siten kuin sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetussa laissa (733/1992), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (635/1998) sekä vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998) säädetään.

Voimaantulosäännös
(Kuten HaVM)

2.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 18 ja 45 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

HaVM 23/2004 vp — HE 181/2004 vp

muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollosta suunnittelusta ja valtionosuudesta 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (733/1992) 18 §:n 1 momentti ja 45 b §, sellaisina kuin ne ovat, 18 §:n 1 momentti laissa 1224/2003 ja 45 b § laissa 1409/2001, seuraavasti:

18 §
(Kuten HaVM)

45 b §

*Valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon
tarkistus vuonna 2005*

Sen estämättä, mitä 18 §:n 3 momentissa säädetään, vuoden 2005 kustannustenjaon tarkistus

toteutetaan siten, että vuosina 2005 ja 2006 valtionosuuksiin *sisällytetään kumpaankin 185 miljoonaa euroa eli puolet* kustannustenjaon tarkistuksen määrästä.

Voimaantulosäännös
(Kuten HaVM)

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 2004

Esko Kurvinen /kok
Sirpa Asko-Seljavaara /kok
Ahti Vielma /kok

Veijo Puhjo /vas
Kari Kärkkäinen /kd

VASTALAUSE 2

Perustelut

Lakisääteisen valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen edellyttämät valtionosuuksien lisäykset eli tarkistusrahat ovat osa nykyistä valtionosuusjärjestelmää, jossa kunnille tulleiden velvoitteiden aiheuttamia todellisia menoja verrataan jälkikäteen laskennallisiin kustannuksiin. Järjestelmä on kuntien rahoituksen kannalta merkittävä. Tämänkertaisessa nelivuotistarkistuksessa kunnille kuuluva lisäraha on 10 prosenttia valtionosuuksien vuotuisesta kokonaismäärästä. Voimassa olevan lain mukaan koko tarkistus eli 502 miljoonaa euroa tulisi maksaa kunnille kokonaisuudessaan vuoden 2005 aikana, koska valtion osuus kuntapalveluiden rahoituksesta on jäänyt lainsäädännön tarkoittamaa pienemmäksi.

Tämän hetkinen tilanne osoittaa, kuinka huomattavasti kustannukset alimitoitetaan silloin, kun kunnille annetaan tehtäviä ja ohjeistusta. Kuntalouden heikoista näkymistä huolimatta kuntien velvoitteet kuitenkin edelleen lisääntyvät. Terveystieteiden menojen kovassa kasvussa näkyy muun muassa hammashuollon laajenus ja hoitotakuun toteutuksen alkaminen. Esimerkiksi hoitotakuun hallitus on päättänyt aloittaa kertarysäyksellä vastoin alkuperäistä suunnitelmaa, jossa uudistus oli tarkoitus ajaa sisään vaiheittain. Kuitenkaan lisärahaa hoitojonojen purkamiseen ei hallituksen talousarvioesitykseen varattu, vaikka tästä kunnille aiheutuvien ylimääräisten kustannusten arvioidaan nousevan 100 miljoonaan euroon.

Hyvinvointipalvelut tuotetaan kunnissa. Onkin erityisen tärkeää, että valtionosuuksien laki-

säätöisestä kustannustenjaon tarkistuksesta pidetään kiinni ja tarkistukset myös jatkossa perustuvat todelliseen kustannuskehitykseen ja kiinteään valtionosuusprosenttiin.

Hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset tulisi hyväksyä muutettuina niin, että vuodesta 2005 toteutettavaksi tarkoitetun valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistusten edellyttämät valtionosuuksien lisäykset, 502 miljoonaa euroa, tehtäisiin jaksotetusti etupainotteisesti ja osittain lyhyemmässä ajassa verrattuna hallituksen esittämään. Sosiaali- ja terveydenhuollon tarkistusrahat, 370 miljoonaa euroa, maksettaisiin jaksotetusti vuosina 2005—2008 siten, että vuonna 2005 maksettaisiin 151 miljoonaa euroa ja vuosina 2006—2008 kunakin vuonna 73 miljoonaa euroa. Opetus- ja kulttuuritoimen tarkistusrahasta, 130 miljoonaa euroa, puolet eli 65 miljoonaa euroa maksettaisiin vuonna 2005 ja toinen puoli vuonna 2006. Kustannustenjaon tarkistuksen maksatus tapahtuisi toisin sanoen siten, että vuonna 2005 maksettavaksi tulisi 216 miljoonaa euroa, vuonna 2006 138 miljoonaa euroa, vuonna 2007 73 miljoonaa euroa ja vuonna 2008 73 miljoonaa euroa eli yhteensä 450 miljoonaa euroa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan

että valiokunnan mietintöön sisältyvät lakiehdotukset hyväksytään lakialoitteen LA 122/2004 vp mukaisessa muodossa.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 2004

Rosa Meriläinen /vihr